

Zeewolde

Gemeente Zeewolde

Zomernota 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Meicirculaire 2022	4
1. Introductie	4
2. Uitkomsten Meicirculaire op hoofdlijnen	4
3. Verklaring uitkomsten Meicirculaire (leeswijzer)	6
4. Actualisatie basisgegevens	6
5. Nieuwe verdeling gemeentefonds per 1 januari 2023	7
6. Omvang gemeentefonds	7
7. Taakmutaties	8
8. Jeugdzorg	10
9. Loon- en prijsontwikkelingen	10
10. Overige onderwerpen	11
11. Financiële advisering	11
Bijlage: totaaloverzicht taakmutaties	13
Programma 0 - Zeewolde Bestuurt	14
Beleidsnota's Financiën	16
Coalitieakkoord "Voor Zeewolde met Zeewolde"	17

Inleiding

De zomernota is een document binnen de Planning&Control-cyclus dat zich, in het bijzonder, richt op het lopende begrotingsjaar per de stand van 1 juli.

De uit deze nota voortkomende begrotingswijziging geeft een aanvulling op de begroting met onderwerpen waarmee nog geen rekening kon worden gehouden bij het opstellen van de begroting 2022 of in gemaakte wijzigingen van de begroting na de Begrotingsraad in november 2021.

Daarnaast wordt u in deze zomernota een nieuwe planning voorgesteld met een tijdshorizon van 2022 tot en met 2025. Dit geeft u transparant inzicht in wanneer welke beleidsnota geactualiseerd zal worden.

In de raad van 27 juni 2022 is aan de gemeenteraad toegezegd om de informatie rondom de Meicirculaire 2022 te verwerken in de Zomernota 2022. Deze informatie treft u in deze zomernota aan en ook de financiële effecten voor het jaar 2022 worden verwerkt bij deze zomernota. De financiële effecten voor de jaren 2023 en verder worden in de Programmabegroting 2023-2026 verwerkt.

In onderstaande tabel zijn de effecten vanuit de Zomernota 2022 weergegeven. Deze effecten worden op de volgende pagina's toegelicht.

Ontwikkeling netto begrotingsresultaat 2022

Begrotingswijziging	Begroting 2022
2022000 - Primitieve begroting	-9.023
2022001 - Aanpassing belastingtarieven	-200.100
2022002 - Structurele effecten vanuit 2021	-751.338
2022003 - Actieplan Het Goede Voorbeeld	0
2022004 - Waterplan Zeewolde	0
2022005 - Besluitvorming februari	-206.100
2022006 - Besluitvorming april	0
2022007 - BIZ heffing 2022	0
2022008 - Besluitvorming mei	0
2022009 - Voorjaarsnota 2022	691.000
2022010 - Nota reserves en voorzieningen 2022-2025	0
2022011 - Besluitvorming juni	0
Totaal t/m raad juni 2022	-475.561
Zomernota 2022	-624.000
Totaal na Zomernota 2022	-1.099.561

(-/- is voordeel)

Meicirculaire 2022

1. Introductie

Op 1 juni 2022 is de Meicirculaire Gemeentefonds 2022 (hierna: Meicirculaire) verschenen. Naar deze circulaire werd door de gemeenten reikhalzend uitgekeken, omdat er veel belangrijke onderwerpen in zijn verwerkt. De meest in het oog springende daarvan is zonder twijfel de uitkomst van de herverdeling van het gemeentefonds. Volgens de experts van PAUW¹ is deze circulaire “de meest complexe circulaire in 20 jaar”. Gezien de omvang en complexiteit van de circulaire volgt hierna een toelichting op hoofdlijnen in onderdeel 2. In de daarop volgende onderdelen is gedetailleerdere informatie opgenomen.

2. Uitkomsten Meicirculaire op hoofdlijnen

Samenvattend leidt de Meicirculaire voor de gemeente Zeewolde tot de volgende budgettaire uitkomsten:

Uitkomsten Meicirculaire 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Meicirculaire 2022	36.903.000	36.913.000	36.550.000	37.413.000	34.404.000	34.536.000
Decembercirculaire 2021	35.285.000	33.237.000	33.245.000	33.594.000	33.980.000	33.980.000
Bruto effect meicirculaire	1.618.000	3.676.000	3.305.000	3.819.000	424.000	556.000
Taakmutaties klassiek	-928.834	-44.133	-44.406	-44.564	-44.783	-44.713
Taakmutaties sociaal domein	-67.985	-85.864	-30.594	24.737	25.096	24.189
Stelposten loon- en prijsontwikkeling	0	-643.730	-642.484	-641.784	-639.015	-637.303
Stelposten jeugdhulp	0	-1.371.306	-285.341	-271.071	-561.071	-602.071
Stelposten herverdeling gemeentefonds	0	335.000	669.000	1.004.000	1.249.000	1.249.000
Netto / budgettair effect meicirculaire	621.181	1.865.967	2.971.175	3.890.318	453.227	545.102
Advies financiën:						
Stelpost extra apart zetten voor loon- en prijsontwikkeling	0	0	-504.000	-504.000	0	0
Stelpost voor 15% onderuitputting rijksuitgaven (2023-2025)	0	-425.450	-689.326	-866.408	0	0
Netto / budgettair effect meicirculaire incl. advies financiën	621.181	1.440.517	1.777.849	2.519.910	453.227	545.102
	V	V	V	V	V	V

Daarnaast is er nog een bijstelling voor de uitkeringsjaren 2020 en 2021. Deze bijstelling wordt veroorzaakt door een actualisering van de basisgegevens en daarbij vooral van de WOZ-waarden. Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 223.000 respectievelijk € 299.000. Deze jaren worden verwerkt ten laste van het voordeel van 2022, waarmee het totale budgettaire effect voor 2022 op een voordeel van € 99.000 uitkomt.

Voor een goede duiding van deze cijfers worden hieronder eerst enkele begrippen toegelicht:

- het *bruto effect* is de toename van de totale algemene uitkering uit het gemeentefonds zonder rekening te houden met de doelstelling hiervan. Voor alle jaren ontvangt de gemeente beduidend meer geld, maar dit is deels weer nodig voor bepaalde ontwikkelingen of taken. Een positief bruto effect is daarmee nog geen budgettair voordeel voor de begroting. Dit is de blauwe balk in de volgende tabel.
- *taakmutaties* betreffen specifieke onderwerpen waarvoor meer geld ontvangen wordt, maar waar ook nieuwe uitgaven tegenover staan. Deze gelden worden daarom apart gezet en hebben geen effect op het begrotingssaldo.
- *stelposten* zijn onderdelen in de begroting waarop bedragen tijdelijk “geparkeerd” worden. In het bovenstaande geval wordt een deel van de ontvangen voordelen in de Algemene uitkering apart gezet aan de uitgavenkant. Het effect hiervan is dat het begrotingssaldo nu verlaagd wordt, maar dat de bedragen wel beschikbaar blijven voor een later moment als deze nodig zijn. Eenvoudig gezegd: het kan gezien worden als een vorm van sparen.
- het *netto / budgettair effect* is de uitkomst van de circulaire nadat middelen apart gezet worden voor bepaalde ontwikkelingen of taken. Dit apart zetten van middelen leidt meestal

¹ Het bedrijf Inergy/PAUW is een autoriteit op het gebied van het gemeentefonds en levert ook de software waarin bijna alle gemeenten in Nederland hun berekeningen maken.

tot een lagere budgettaire uitkomst voor de begroting. Het netto / budgettair effect is het effect op het begrotingssaldo. Dit is de oranje balk in de volgende tabel.

- het *netto / budgettair effect incl. advies financiën* is budgettaire uitkomst van de circulaire waarin ook de aanvullende financiële advisering is verwerkt. Als de financiële advisering wordt overgenomen is deze uitkomst het netto-effect op de begroting. Dit is de grijze balk in de volgende tabel.

In de bovenstaande grafiek worden de uitkomsten ten opzichte van de vorige circulaire (december 2021) gepresenteerd. De uitkomsten van deze circulaire zijn zeer positief. Alle jaren leiden tot een (fors) budgettair voordeel, maar met ingang van 2026 ontstaat een minder positief beeld. Doordat Zeewolde op basis van eerdere informatie bij de Septembercirculaire 2021 al voldoende middelen apart heeft gezet voor het negatieve herverdeeleffect blijft de uitkomst toch positief. Bij deze uitkomsten enkele belangrijke aandachtspunten:

1. Het accres (de jaarlijkse groei/krimp van het gemeentefonds) is voor 2023 tot en met 2025 jaren steeds erg positief. Dit is zelfs zo positief dat hier landelijk vraagtekens bij gezet worden. Er bestaat volgens experts (waaronder PAUW) een reëel risico dat het Rijk minder zal uitgeven dan nu wordt begroot. Deze zogenoemde onderuitputting zal dan leiden tot een lagere algemene uitkering vanwege het principe "trap-op-trap-af". Daarom wordt u geadviseerd om een deel van het voordeel in 2023 tot en met 2025 apart te zetten om dit risico te zijner tijd op te kunnen vangen.
2. Het Kabinet heeft aangegeven dat met ingang van 2026 de koppeling van het gemeentefonds met de rijksuitgaven wordt losgelaten. Vanaf dan wordt het gemeentefonds alleen nog maar bijgesteld met loon- en prijsontwikkelingen. Dit leidt tot een sterke daling in het accres voor 2026 en verder. Bovendien wordt de opschalingskorting tijdelijk geschrapt, maar blijft deze wel staan in 2026 en verder. Deze combinatie leidt tot een beduidend lagere uitkomst voor 2026 en 2027.
3. In deze circulaire is de nieuwe verdeling van het gemeentefonds verwerkt. Het herverdeeleffect voor Zeewolde is € 833.000 negatief, dat is € 36,43 per inwoner^{2 3}. Dit nadeel wordt in 2023 en 2024 gedempt door een ingroepad, waardoor het netto nadeel in die jaren € 172.000 respectievelijk € 515.000 is. In 2025 wordt het volledige, nadelige herverdeeleffect bereikt. Zeewolde heeft op basis van eerdere informatie bij de

² Dit is minder nadelig dan nog in december 2021 werd verwacht.

³ De berekening is gebaseerd op het vastgestelde aantal inwoners op peildatum 1-1-2021 (CBS).

Septembercirculaire 2021 al maatregelen getroffen door het opnemen van een stelpost van € 335.000 in 2023 oplopend naar € 1,2 miljoen in 2026 en verder. Deze stelpost is op basis van de huidige uitkomsten voor alle jaren meer dan toereikend om het nadelige herverdeeffect op te vangen. De stelpost wordt voor het benodigde deel binnen de begroting ingezet en het restant valt met de voorliggende informatie vrij.

4. De algemene uitkering wordt volgens een vaste systematiek verhoogd voor loon- en prijsontwikkelingen. Met deze verhoging worden gemeenten geacht om de stijging van uitgaven door loon- en prijsontwikkeling op te kunnen vangen. In de praktijk blijkt deze compensatie zelden toereikend te zijn. In deze circulaire wordt gerekend met een compensatie van 3,4%. In onze rekenmodellen wordt volgens bestaand beleid gerekend met de ontwikkeling van de prijsmutatie bruto binnenland product (pBBP). Deze index is normaal redelijk in lijn met de benchmark van de circulaire, maar de pBBP staat momenteel op 2,5%. Daardoor wordt in het rekenmodel feitelijk circa 1% te weinig apart gezet voor loon- en ontwikkelingen met ingang van 2024. Wij adviseren daarom om aanvullend middelen te reserveren voor loon- en prijsontwikkelingen.
5. In deze circulaire is de compensatie voor Jeugdhulp in 2023 toegekend. Zeewolde ontvangt voor 2023 € 56.000 meer dan begroot. Voor de jaren 2024 en verder is de compensatie voor Jeugdhulp nog onzeker. Er mag uitgegaan worden van 75% van de netto-reeks van de "Arbitragecommissie". Dit is uitgangspunt is weliswaar gelijk aan vorig jaar, maar door de nieuwe verdeling van het gemeentefonds ontvangt Zeewolde beduidend minder voor Jeugdhulp dan vorig jaar nog werd verwacht. Dit nadeel loopt op tot € 602.000 in 2027.

Samenvattend bevat deze circulaire goed nieuws voor de komende jaren. Door middelen apart te zetten wordt op de belangrijkste risico's geanticipeerd. Vanaf 2026 neemt de onzekerheid over het gemeentefonds sterk toe. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd.

3. Verklaring uitkomsten Meicirculaire (leeswijzer)

In de berekeningen is rekening gehouden met:

- Het actualiseren van alle basisgegevens naar de laatst bekende gegevens
- Herverdeeleffecten met ingang van 2023
- Taakmutaties waarvoor de gemeente extra gelden ontvangt
- Herberekeningen van de beschikbare gelden voor de Jeugdzorg
- Het vrijvallen en herrekenen van de stelposten in begroting
- Nominale ontwikkelingen

Om de uitkomsten van de Meicirculaire op hoofdlijnen te verklaren is deze notitie opgesplitst naar een aantal wat grotere onderwerpen:

- Actualisatie basisgegevens
- Nieuwe verdeling gemeentefonds per 1 januari 2023
- Omvang gemeentefonds
- Taakmutaties
- Jeugdzorg
- Nominale ontwikkelingen
- Overige onderwerpen
- Financieel advies

4. Actualisatie basisgegevens

Vanuit het GBA, WOZ-administratie, BAG-administratie, Sociaal Domein, Leerlingenadministratie, Ruimtelijke Ordening zijn de meest recente gegevens aangeleverd. Daarnaast is gebruik gemaakt van

cijfers van de laatste betaalstaten betreffende basisgegevens die door het ministerie worden bijgehouden. Voor de gegevens die van toepassing zijn voor de nieuwe maatstaven volgend uit de herverdeling is gebruik gemaakt van de rekenmodellen van BZK. Daarmee zijn alle basisgegevens verwerkt naar de laatst bekende cijfers en feiten. Deze bijstellingen leiden tot zogenoemde volume-effecten (=hoeveelheidsverschillen) in de berekeningen.

5. Nieuwe verdeling gemeentefonds per 1 januari 2023

De afgelopen jaren zijn diverse tussentijdse uitkomsten van de herverdeling gemeentefonds gepubliceerd. In deze circulaire is de definitieve herverdeling verwerkt met ingang van het jaar 2023. Deze cijfers wijken door diverse actualisaties opnieuw flink af van de eerder gepresenteerde cijfers in de “Maartbrief 2022”. Hoewel er nog diverse verdiepende onderzoeken worden uitgevoerd om de verdeling verder te verbeteren, moeten gemeenten de komende jaren uitgaan van de voorliggende cijfers.

Voor de periode 2023-2025 is een pad vastgesteld waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling kunnen ingroeien. Door dit ingroeipad is het maximale effect per inwoner als volgt: € 7,50 in 2023, € 22,50 in 2024 en € 36,43 vanaf 2025. Het “dempen” van de negatieve uitkomsten wordt bereikt door het verstrekken van een aanvullende uitkering (de suppletie-uitkering). Het financiële effect voor Zeewolde ziet er als volgt uit:

	2023	2024	2025	2026	2027
Bruto effect herverdeling	-833.497	-833.497	-833.497	-833.497	-833.497
Suppletie uitkering ingroeipad	661.905	318.720	-	-	-
Netto effect herverdeling	-171.592	-514.777	-833.497	-833.497	-833.497
Netto effect herverdeling per inwoner met suppletie-uitkering	-€ 7,50	-€ 22,50	-€ 36,43	-€ 36,43	-€ 36,43
Netto effect herverdeling per inwoner zonder suppletie-uitkering	-€ 36,43	-€ 36,43	-€ 36,43	-€ 36,43	-€ 36,43

Zonder compensatie is het herverdeeeffect € 833.000 negatief, dat is € 36,43 per inwoner.⁴ Dit nadeel wordt in 2023 en 2024 met zekerheid gedempt door het ingroeipad. Met ingang van 2025 heeft Zeewolde te maken met het volledig nadelige herverdeeeffect, door BZK becijferd op € 833.000.

Zeewolde heeft op basis van eerdere informatie al bij de Septembercirculaire 2021 maatregelen getroffen door het opnemen van een stelpost van € 335.000 in 2023 oplopend naar € 1,2 miljoen in 2026 en verder. Deze stelpost is op basis van de huidige uitkomsten voor alle jaren meer dan toereikend om het nadelig herverdeeeffect op te vangen. De stelpost wordt voor het benodigde deel binnen de begroting ingezet en het restant valt met de voorliggende informatie vrij.

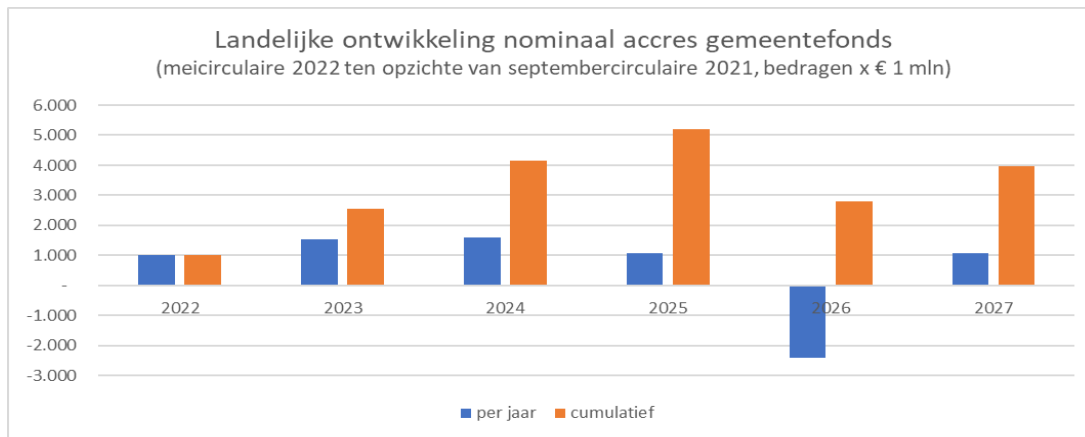
6. Omvang gemeentefonds

Accressen:

De omvang van het gemeentefonds fluctueert om allerlei redenen. In de periode 2022-2025 wordt nog de huidige normeringssystematiek (“trap-op-trap-af”) toegepast. Het accres (de jaarlijkse groei/krimp van het gemeentefonds) is voor deze jaren steeds erg positief, zo positief zelfs dat hier vraagtekens bij gezet worden. Het is niet gebruikelijk dat het accres in enig jaar zo enorm stijgt. Doordat vanaf 2026 de koppeling met de rijksuitgaven in deze circulaire wordt losgelaten, wordt het gemeentefonds alleen nog maar bijgesteld met loon- en prijsontwikkelingen. Daardoor ontstaat in dat jaar juist een zeer negatief beeld, dit wordt inmiddels al het “ravijn” genoemd. Onderstaande grafiek geeft de landelijke ontwikkeling van de nominale accressen⁵ zowel per jaar als cumulatief weer.

⁴ De berekening is gebaseerd op het vastgestelde aantal inwoners op peildatum 1-1-2021 (CBS).

⁵ Dit is inclusief de “compensatie” voor loon- en prijsontwikkelingen.

Voor de gemeente Zeewolde is het effect hiervan circa als volgt:

bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Accres per jaar	1.120	1.717	1.759	1.181	-2.670	1.167
Cumulatief accres	1.120	2.836	4.596	5.776	3.106	4.272

Onttrekkingen coalitieakkoord Rijk

In de jaren 2023 tot en met 2025 wordt telkens eenmalig € 250 miljoen uit het gemeentefonds onttrokken als voeding van de specifieke uitkeringen Volkshuisvestingsfonds en Woningbouwimpuls.

Opschalingskorting

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2025. Deze opschalingskorting is opgelegd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Nu was het beoogde efficiencyvoordeel al dubieus, maar dat verviel helemaal toen de beleidswijziging “opschalen van alle gemeenten naar 100.000+ gemeenten” nooit is gerealiseerd en van tafel is gegaan.

In deze circulaire is de oploop van de opschalingskorting voor de jaren 2023 tot en met 2025 incidenteel geschrapt (dus er wordt geen korting op het gemeentefonds doorgevoerd). Daardoor groeit het gemeentefonds cumulatief met € 675 miljoen in deze periode ten opzichte van de vorige periode (de korting was ingeboekt). Vanaf 2026 blijft de korting van € 675 miljoen door het Rijk echter gewoon ingeboekt.

Afrekening BTW-Compensatiefonds (BCF) 2021

Door de afrekening BCF 2021 groeit het gemeentefonds eenmalig met ruim € 119 miljoen in 2022. Voor Zeewolde bedraagt deze afrekening circa € 133.000.

7. Taakmutaties

Op een aantal terreinen ontvangt de gemeente extra geld. Tegenover deze extra gelden staan nog nader uit te voeren gemeentelijke taken. In de bijlage zijn alle taakmutaties opgenomen. Het Ministerie van BZK heeft recent nog een correctie op de Meicirculaire gepubliceerd en aangegeven dat de verwerking hiervan via de Septembercirculaire 2022 zal plaatsvinden. Bij de financiële verwerking van de Meicirculaire wordt uitgegaan van de oorspronkelijk verstrekte informatie.

De belangrijkste taakmutaties in deze circulaire zijn:

Energietoeslag

Op 15 maart 2022 is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale

bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming – voor huishoudens met een laag inkomen - heeft het Kabinet in maart 2022 een eenmalig budget van € 679 miljoen beschikbaar gesteld. In de voorjaarsbesluitvorming is een aanvullend bedrag van € 175 miljoen beschikbaar gesteld, waardoor het totaal beschikbare bedrag uitkomt op € 854 miljoen. Deze middelen worden via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekt. Voor Zeewolde gaat het om circa € 0,5 miljoen in 2022 (incidenteel).

Uitvoeringskosten Klimaatbeleid

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Het Kabinet heeft voor 2022 incidenteel extra geld beschikbaar gesteld om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Voor Zeewolde gaat het om circa € 0,2 miljoen in 2022 (incidenteel).

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp WMO

In het Coalitieakkoord van het Rijk is opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van landelijk € 95 miljoen. De algemene uitkering wordt vanaf 2025 met dit bedrag verlaagd, waarbij het uitgangspunt is dat gemeenten dit kunnen opvangen door het verhogen van de eigen bijdrage. Voor Zeewolde is deze verlaging van de algemene uitkering met ingang van 2025 € 55.000. In de berekeningen is het uitgangspunt gehanteerd dat deze verlaging opgevangen zal worden door hogere inkomsten uit de eigen bijdrage (budgetneutraal).

Extra capaciteit Boa's

In de openbare ruimte verrichten Boa's belangrijk werk in specialistische en complexe beleids- en wetsgebieden. In de afgelopen jaren zijn Boa's binnen hun bevoegdheid ook steeds meer taken gaan uitvoeren.

De Tweede Kamer heeft d.d. 23 september 2021 de motie Hermans c.s. aangenomen. Met deze motie is onder meer aan het kabinet de opdracht meegegeven om de capaciteit van (wijk)agenten en Boa's in de openbare ruimte te vergroten. Hiertoe wordt structureel € 25 miljoen voor de Boa's beschikbaar gesteld. In zijn brief van d.d. 12 november 2021 aan de Tweede Kamer heeft de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) aangegeven op welke wijze hij deze € 25 miljoen wil inzetten. Naast onder meer € 5,5 miljoen voor de groene BOA en een bedrag voor de verdere professionalisering en een veilige taakuitvoering van de Boa's in alle domeinen, wordt € 13 miljoen vrijgemaakt voor de capaciteit van Boa's in de openbare ruimte. De € 13 miljoen loopt via het gemeentefonds, het resterende bedrag niet. Voor Zeewolde betekent dit een plus van € 34.000 structureel.

Compensatie inkomstenderving Corona

In deze circulaire vindt nog een nacompensatie van de inkomstenderving over 2020 plaats. Voor Zeewolde is deze compensatie eenmalig € 155.000. Deze compensatie is verwerkt als taakmutatie, zodat deze middelen teruggestort kunnen worden naar de algemene reserve. In december 2022 wordt de compensatie over 2021 verwacht.

8. Jeugdzorg

De omvangrijkste taakmutatie in de circulaire is de definitieve verdeling van € 1.445 miljoen voor het jaar 2023 ter compensatie van de tekorten in de Jeugdzorg. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de Hervormingsagenda Jeugd. Bij het afsluiten van de Hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden. Het advies van de Arbitragecommissie c.q. de Commissie van Wijzen vormt het uitgangspunt.

Voor de jaren 2023 tot en met 2026 hadden het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) aanvankelijk afgesproken dat de gemeenten een stelpost mochten opnemen in de begroting van nog te ontvangen middelen. De netto-reeks van de Arbitragecommissie vormde daarvoor het uitgangspunt. Vanuit behoedzaamheid (voorzichtigheid) gold hiervoor een maximum van 75% omdat de resultaten uit de Hervormingsagenda kunnen leiden tot een lagere netto-reeks. De compensatie 2023 is in de Meicirculaire 2022 echter volledig gegeven, dus voor 100%. De vraag is of voor de jaren 2024 en volgende nog steeds een afslag van 25% geldt. De verschillende betrokken partijen hebben hierover nog geen duidelijkheid verschaft. De 75% wordt binnen Zeewolde gehandhaafd, omdat er nog veel onzekerheid is over verschillende dossiers.

Voor Zeewolde betekent bovenstaande dat de compensatie voor Jeugdhulp in 2023 € 1,4 miljoen bedraagt. Dat is € 56.000 meer dan was begroot. Voor de jaren 2024 tot en met 2027 mag 75% van de netto-reeks van de Arbitragecommissie opgenomen worden. Hoewel dit uitgangspunt hetzelfde is als vorig jaar pakt het financieel effect door de nieuwe verdeling voor Zeewolde veel nadeliger uit. De compensatie valt in 2024 € 285.000 nadeliger uit dan was begroot. Dit nadeel loopt verder op naar € 602.000 in 2027.

9. Loon- en prijsontwikkelingen

De algemene uitkering is via het accres afhankelijk van de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (accresrelevante uitgaven; ARU) waarin rekening is gehouden met loon- en prijsontwikkelingen. Daarmee is de algemene uitkering uitgedrukt in het prijspeil van het betreffende jaar ofwel in lopende prijzen. Het is van belang dat gemeenten in hun ramingen rekening houden met de loon- en prijsontwikkelingen. De gemeente Zeewolde rekent met constante prijzen. Dit houdt in dat zij niet de volle omvang van de algemene uitkering aan de inkomstenzijde raamt, maar dit vermindert met de verwachte loon en prijsontwikkelingen vanaf 2024. Technisch gebeurt dit door de uitkeringsfactor meerjarig te berekenen in constante prijzen⁶, wat betekent dat de uitkeringsfactor is gecorrigeerd voor loon- en prijscompensatie. Jaarlijks wordt bij de Meicirculaire het basisjaar een jaar opgeschoven en wordt aan de inkomstenkant voor het basisjaar de inkomsten met de nominale ontwikkelingen opgeplust. Ditzelfde bedrag wordt vervolgens aan de uitgavenkant opgenomen als dekking voor de loon en prijsontwikkelingen van die jaarschijf.

In de Meicirculaire is het prijsindexcijfer bruto binnenlands product opwaarts bijgesteld waardoor een groter bedrag wordt gereserveerd voor loon- en prijscompensatie.

⁶Door deze nominale ontwikkelingen uit de uitkeringsfactor te filteren aan de hand van het prijsindexcijfer Bruto Binnenland Product (pBBP).

Onder het kopje financiële advisering lichten wij toe dat het verstandig is om ook nog aanvullende middelen weg te zetten voor loon- en prijsontwikkelingen.

10. Overige onderwerpen

Voor een tweetal posten was het Rijk te laat om dit nog in het Gemeentefonds te verwerken. De beschikbare bedragen zijn wel al vast indicatief bekend gemaakt, maar worden pas technisch verwerkt in de Septembercirculaire 2022. Dit betreft de beschikbare bedragen voor de Omgevingswet alsmede de Wet Kwaliteitsborging bouw. Voor de decentralisatie-uitkering Omgevingswet ontvangt de gemeente voor 2022 indicatief € 458.672. Voor de decentralisatie-uitkering Wet kwaliteitsborging bouw (wkb) ontvangt de gemeente in 2022 indicatief € 75.121 en voor de jaren 2023 tot en met 2026 jaarlijks € 30.578. Deze bedragen zijn nog indicatief en daarom niet verwerkt in de berekeningen.

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald “redelijk peil” moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw.

Jaarlijks stelt het Rijk opnieuw deze eisen vast. Het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2023 (redelijk peil OZB) is thans vastgesteld op 0,1729. Dit percentage is een gewogen gemiddelde OZB-tarief. Deze waarde kan eventueel intern gebruikt worden voor verdere analyse.

11. Financiële advisering

Belangrijk is om te realiseren dat er aan de hierboven gepresenteerde cijfers risico's verbonden zijn. Deze risico's zijn van een dusdanige omvang dat het advies is om hier rekening mee te houden en niet alle beschikbare middelen volledig in te zetten. Voor Zeewolde ziet dat op de volgende onderwerpen.

1. De situatie rondom de Herverdeling na 2025
2. Verwachte onderuitputting bij het Rijk
3. Onvoldoende reservering voor loon- / prijsontwikkelingen
4. BTW-compensatiefonds

De situatie rondom de Herverdeling na 2025

Het becijferde herverdeeleffect voor Zeewolde bedraagt ruim € 800.000 nadelig. Tot en met 2025 wordt dit deels opgevangen door een suppletie-uitkering. Vanaf 2025 bereikt Zeewolde het volledige herverdeeleffect. In de loop van 2025 zal een opnieuw een nieuw verdeelmodel worden gepresenteerd die naar verwachting in 2026 zal ingaan. Naar verwachting zullen de uitkomsten van deze nieuwe herverdeling dan niet ineens fundamenteel anders zijn, wellicht iets minder negatief. Gelet op dat Zeewolde al in 2025 het maximale herverdeeleffect bereikt is het nemen van aanvullende maatregelen nu niet aan de orde.

Verwachte onderuitputting bij het Rijk

De gepresenteerde accessen zijn ontzettend hoog. Het is nog niet eerder voorgekomen dat de accessen in enig jaar zo hoog waren. De algemene verwachting is dat het Rijk dit nooit allemaal gaat uitgeven. Om deze reden wordt dan ook nadrukkelijk geadviseerd om rekening te houden met een onderuitputting bij het Rijk. Als gevolg van de huidige normeringssystematiek ontvangen gemeenten bij een onderuitputting ook automatisch minder. PAUW adviseert om uit te gaan van een onderuitputting bij het Rijk van 15% voor de jaren 2023 tot en met 2025. Bij de verwerking van de Meicirculaire is hiermee rekening gehouden.

Onvoldoende reservering voor loon- en prijsontwikkelingen

Het gemeentefonds, en daarbij de algemene uitkering, wordt altijd in lopende prijzen gepubliceerd. Dat is inclusief de verwachte loon- en prijsontwikkelingen voor de gepubliceerde periode. Om deze

loon- en prijsontwikkelingen apart zichtbaar te maken, hanteren gemeenten indexcijfers. Gebruikelijk is om hierbij te rekenen met het prijsindexcijfer Bruto Binnenlands Product (pBBP). Het pBBP komt voor 2024 uit op 2,5%. Het gewogen gemiddelde percentage van de loon- en prijsontwikkelingen komt echter hoger uit, namelijk 3,4%⁷. PAUW alsmede de VNG komen tot de conclusie dat gemeenten er dan ook goed aan doen om circa 1% extra weg te zetten voor nominale ontwikkelingen voor de jaren 2024 alsmede 2025⁸.

BTW-compensatiefonds

Voorts heeft de gemeente nog een keuze met betrekking tot het BTW-compensatiefonds. In 2003 is bij de vorming van het BTW-compensatiefonds een plafond gesteld aan de te declareren uitgaven. Blijven de gemeenten in totaliteit daaronder, dan wordt het verschil aan de gemeenten terugbetaald. Komen de gemeenten daarboven dan wordt een extra bedrag ingehouden op de algemene uitkering. Afgelopen jaren zijn de gemeenten, mede als gevolg van de corona crisis, onder het plafond gebleven. Gemeenten wordt toegestaan om deze ruimte structureel in de begroting te ramen tegen maximaal de laatste definitieve uitkering. De investeringen bij de gemeenten trekken weer aan, waardoor deze ruimte weer kan verdwijnen. Het ramen van deze grillige ruimte betekent een potentieel risico in de dekking van begroting. In Zeewolde wordt dit bedrag daarom niet geraamd.

⁷ Dit is gebaseerd op de loonvoet van de overheid (4,2%) alsmede de netto materiële overheidsconsumptie (2,4%)

⁸ 2026 en 2027 wordt bewust nog buiten beschouwing gelaten om reden dat verwacht wordt dat het accres vanaf 2026 nog bijgesteld wordt.

Bijlage: totaaloverzicht taakmutaties

Taakmutaties klassiek (apart zetten)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Energietoeslag	527.540	0	0	0	0	0
Toezicht en handhaving voor EPBD III	2.475	0	0	0	0	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	194.989	0	0	0	0	0
Inburgering leerbaarheidstoets	0	5.411	5.543	5.621	5.727	5.700
Versterking dienstverlening: systeemleren	0	6.124	6.265	6.345	6.458	6.415
Gezond in de stad	5.875	0	0	0	0	0
Vergoeding raadsleden kleine gemeenten	2.724	0	0	0	0	0
Inburgering	7.633	0	0	0	0	0
Inkomstenderving Covid-19	155.000	0	0	0	0	0
Extra capaciteit boa's	32.598	32.598	32.598	32.598	32.598	32.598
	928.834	44.133	44.406	44.564	44.783	44.713

Taakmutaties sociaal domein (apart zetten)	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Participatie loon prijsbijstelling	0	2.551	2.595	2.613	2.668	2.692
Voogdij 18+ loon prijsbijstelling	0	26.398	26.804	26.954	27.236	27.207
Jeugzorg 2023	0	55.720	0	0	0	0
Eigenbijdrage huishoudelijke hulp	0	0	0	-55.499	-56.195	-55.949
Armoedebestrijding kinderen	0	1.195	1.195	1.195	1.195	1.195
Overgangsrecht levenslang	0	0	0	0	0	666
Participatie	28.820	0	0	0	0	0
Voogdij 18+	32.952	0	0	0	0	0
Einde lening inburgeringsplichtig	6.213	0	0	0	0	0
	67.985	85.864	30.594	-24.737	-25.096	-24.189

Programma 0 - Zeewolde Bestuurt

0.1 Bestuur – Wachtgeld voormalig wethouders (€ 349.000 nadeel, dekking uit Algemene reserve)

Per 27 juni 2022 is een nieuw college benoemd. De kosten van voormalig wethouders komen ten laste van de gemeente Zeewolde. Eén voormalig wethouder had een terugkeergarantie naar zijn vorige werkgever. Hiervan is per 1 juli 2022 gebruik gemaakt, zodat het vormen van een wachtgeldvoorziening voor deze wethouder niet nodig is. Voor de overig drie wethouders is volgens de wettelijke bepalingen berekend hoe hoog de wachtgeldvergoeding is over de gehele periode dat er recht op wachtgeld is. Dit leidt tot een benodigd bedrag van € 580.000.

In de voorziening Wachtgeld was per 1 januari 2022 een bedrag opgenomen van € 261.000 voor een, in 2021, teruggetreden wethouder. Doordat deze wethouder deel uitmaakt van het huidige (nieuw gevormde) college wordt tot aan 27 juni 2022 voor een bedrag van ca. € 30.000 aanspraak gemaakt op het beschikbare bedrag in de voorziening. Het restant in de voorziening van € 231.000 komt hiermee beschikbaar ter dekking van de nieuw ontstane verplichtingen. De voorziening wordt aangevuld met een bedrag van € 349.000 tot aan de benodigde € 580.000. De dekking van het bedrag van € 349.000 komt uit de Algemene reserve, waardoor deze mutatie budgettair neutraal verloopt.

0.1 Bestuur - Coalitievorming (€ 14.000 nadeel)

In verkiezingsjaren is een budget van € 10.000 beschikbaar voor extra kosten rondom de verkiezingen. De totale externe kosten van de verkiezingen bedroegen € 24.000, onder andere door de kosten van een externe informateur en externe zaalhuur. Dit leidt tot een incidentele bijraming van € 14.000.

0.1 Bestuur – Studie- en opleidingskosten gemeenteraad (€ 10.000 nadeel)

De installatie van een nieuwe gemeenteraad leidt tot wisselingen in kennis- en ervaringsniveau. Ter ondersteuning van een nieuwe raadsperiode is, bovenop het reguliere budget voor studie-en opleidingen, een incidenteel extra budget noodzakelijk van € 10.000. Dit bedrag wordt voor een belangrijk deel aangewend voor een tweedaagse gezamenlijke bijeenkomst van de gemeenteraad.

0.4 Overhead - Accountantskosten (€ 50.000 nadeel, dekking uit stelpost Onvoorzien incidenteel)

Als gevolg van de extra werkzaamheden die de accountant heeft moeten verrichten in verband met de beoogde vestiging van een datacenter, dient het budget voor accountantsdiensten incidenteel verhoogd te worden. De extra kosten bedragen € 50.000. Dekking komt uit de stelpost Onvoorzien incidenteel, waardoor deze mutatie budgettair neutraal verloopt.

0.4 Overhead - Kosten tijdelijke vervanging personeel (€ 79.000 nadeel)

Binnen de ambtelijke organisatie is door langdurige ziekte vervanging noodzakelijk om werkzaamheden doorgang te laten vinden. De kosten hebben betrekking op een periode van één jaar en worden gesplitst over de boekjaren 2022 (€ 33.000) en 2023 (€ 46.000) opgenomen.

0.5 Treasury - Dividend nutsbedrijven (€ 41.000 voordeel)

Het dividend Alliander over het boekjaar 2021, wat door Zeewolde volgens geldende regelgeving verantwoord wordt in het boekjaar 2022, bedraagt € 152.000. In de begroting 2022 is rekening gehouden met een dividend van € 111.000. Hiermee ontstaat een voordeel van € 41.000 voor het jaar 2022.

In de Programmabegroting 2023-2026 wordt het dividend Alliander bijgesteld naar jaarlijks € 140.000. Aangezien Alliander geconfronteerd wordt met financiële uitdagingen door de investeringen als gevolg van de energietransitie is het dividend voor de jaren vanaf 2023 op een lager niveau opgenomen dan over het jaar 2022.

0.5 Treasury - Renteopbrengst lening Alliander (€ 19.000 voordeel)

Op 4 november 2021 heeft de raad ingestemd met de verstrekking van een converteerbare hybride lening aan Alliander. De vaste rentevergoeding bedraagt afgerond € 19.000, wat leidt tot een voordeel voor het jaar 2022.

In de Programmabegroting 2023-2026 wordt dit bedrag als jaarlijkse renteopbrengst opgenomen.

Beleidsnota's Financiën

De kaders, bevoegdheden en spelregels voor de financiële functie van de gemeente worden grotendeels geregeld in financiële beleidsnota's. Voorbeelden hiervan zijn de Financiële Verordening en de Nota Reserves en Voorzieningen. De planning voor het opstellen en actualiseren van het financieel beleid is de afgelopen periode heroverwogen.

U wordt in deze zomernota een nieuwe planning voorgesteld met een tijdshorizon van 2022 tot en met 2025. Dit geeft u transparant inzicht in wanneer welke beleidsnota geactualiseerd zal worden. Deze planning kent een gelijkmatige verdeling over de jaren ("ideaalcomplex"). Hierdoor kunnen op een efficiënte wijze kwalitatief goede financiële beleidsnota's gerealiseerd worden. Bovendien wordt hiermee optimaal gebruik gemaakt van synergievoordelen van de samenwerking binnen Meerinzicht.

Deze planning is beperkt tot financiële beleidsnota's waarbij Meerinzicht Financiën **regisseur** is van het document.

Beleidsdocument	2022	2023	2024	2025
Financiële verordening (art. 212 Gemeentewet (GW))		X		
Controleverordening (art. 213 GW)	X			
Doelmatigheid en doeltreffendheid (art. 213a Gemeentewet)			X	
Nota Reserves en voorzieningen	X (1)			X
Nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing				X
Treasurystatuut	X			X
Nota waarden en afschrijven vaste activa		X		
Regeling budgetbeheer / Algemene regeling budgethouders (collegeregeling)		X		
Controleprotocol (indien nodig) en normenkader (jaarlijks)	X	X	X	X
Nota van uitgangspunten (jaarlijks)	X	X	X	X

(1) Vastgesteld in de raadsvergadering van 27 juni 2022.

Coalitieakkoord “Voor Zeewolde met Zeewolde”

Het coalitieakkoord “Voor Zeewolde met Zeewolde” wordt nader uitgewerkt in acties, tijdsplanning en bijbehorende financiën. In de komende Programmabegroting 2023-2026 wordt een belangrijke stap gezet in de uitwerking van het coalitieakkoord. Naast de noodzakelijke reguliere taken die de gemeente uitvoert, wordt in de komende begroting bij de zogenoemde WWW-vragen accenten gelegd die uit het coalitieakkoord volgen: Wat willen we bereiken (effecten), Wat gaan we daarvoor doen (prestaties) en Wat mag het kosten?

De beperkte beschikbare tijd tussen de presentatie van het coalitieakkoord en het opstelproces van de begroting leidt ertoe dat verfijningen in de uitwerking van het coalitieakkoord in de komende periode gaan plaatsvinden, zeker daar waar ook samenwerking met andere externe partijen nodig is om de geformuleerde beleidsdoelstellingen handen en voeten te geven.